

“... ”

A- GENEL AÇIKLAMALAR

Olağanüstü Yönetim Biçimleri Bir Hukuk Rejimidir. Ancak, Bu rejimin Uygulanması, Yürütme Organına İstedğini Yapma Olanığı Tanıyan Keyfi Bir Rejim Değildir:

6757 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun, 20/07/2016 tarihinde ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında, darbe teşebbüsü ve terörle mücadele çerçevesinde alınması zaruri olan tedbirler ve bunlara ilişkin usul ve esasların belirlenmesini amaçlamıştır. Çağdaş demokrasilerde olağanüstü yönetim usulleri devletin ya da ulusun varlığına yönelmiş olağanüstü bir tehdit ve tehlike ile bu tehdit ve tehlikenin olağan dönemlerde alınacak tedbirlerle ortadan kaldırılamayacak büyüklükte olması durumunda bu tehdit veya tehlikeyi ortadan kaldırmayı ve olağan düzene dönmeyi amaçlayan rejimlerdir. Bir başka ifadeyle, olağanüstü yönetimler anayasal düzeni korumak ve savunmak amacı taşıyan rejimlerdir. Bütün olağanüstü yönetim usulleri gibi, olağanüstü hal de çağdaş anayasal demokrasilerde geçici nitelikte olan hukuki ve anayasal bir rejimdir. Bunun anlamı, olağanüstü halin yürütme organına istediğini yapma olanağını tanıyan keyfi bir rejim olmamasıdır Olağanüstü hal, anayasal demokratik rejimlerin istisnai hallerde askıya alınması değil, devletin ve ulusun varlığına yönelik bulunan büyük bir tehdit veya tehlikenin ortadan kaldırılması ve olağan hukuk düzenine dönmek amacıyla geçici bir süreyle yürütme organının yetki alanının olağan dönemlere göre genişletilebilmesi ve temel hak ve özgürlüklerin daha geniş ölçüde sınırlandırılabilmesi olanağını verir. Ancak bu yetki genişlemesi, yürütme organının hukuk devleti dışına çıkabilmesi sonucunu doğurmaz. Yürütmeorganı, olağanüstü hallerde de çerçevesi ve sınırları anayasa ve kanunlarla çizilen sınırlar içinde hareket etmek zorundadır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi de 1991 tarihli kararlarında "... demokratik ülkelerde olağanüstü yönetim usulleri, hukuku dışlayan keyfi bir yönetim anlamına gelmez. Olağanüstü yönetimler kaynağını Anayasa'da bulan, anayasal kurallara göre yürürlüğe konulan, yasama ve yargı organlarının denetiminde varlıklarını sürdüren rejimlerdir. Ayrıca, olağanüstü hal yönetimlerinin amacı, anayasal düzeni korumak ve savunmak olmalıdır. Bu nedenle olağanüstü yönetim usulleri yürütme organına önemli yetkiler vermesine, hak ve özgürlükleri de önemli ölçüde sınırlandırmasına karşın, demokrasilerde sonuçta bir "hukuk rejimi" dir" (E. 1990/25, K. 1991/1, k.t. 10.1.1991, RG. 5.3.1992-21162; E. 1991/6, K.1991/20, k.t. 3.7.1991, RG. 8.3.1992-21165) diyerek olağanüstü hal rejiminin hukuki ve sınırlı; aynı zamanda da anayasal düzeni askıya almayı değil, korumayı ve savunmayı amaçlayan bir yönetim biçimi olduğunu vurgulamıştır

Olağanüstü hal rejimi kısa süre içinde olağan hale dönmek içindir. Anayasal sistemi ve hukuk düzenini değiştirmenin aracı olamaz. Olağanüstü hallerin amacı, olağanüstü hal ilanına neden olan durumu en kısa sürede ortadan kaldıracak tedbirleri almak ve olağanüstü hal ilanı öncesi döneme geri dönmektir. Olağanüstü hal yönetimini anayasal düzeni ve hukuk sistemini yeniden düzenlemenin bir aracı olarak kullanmak olağanüstü hal yönetiminin mahiyetiyle bağdaşmaz. 6757 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'da yer alan ve iptali iş bu dilekçemiz ile talep edilen hükümler olağanüstü halin gerektirdiği nitelikte tedbirler değildir.

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

1982 Anayasası çağdaş anayasal demokrasilere uygun olarak, olağanüstü yönetim usullerini ve bunların sınırlarını 119-112. maddeler arasında olağanüstü hal, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hali olarak belirlemiştir. Olağanüstü hal tabii afet ve ağır ekonomik bunalım (md. 119) ile şiddet olaylarının yaygınlaşması ve kamu düzeninin ciddi şekilde bozulması (md. 120) sebepleriyle Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan bakanlar kurulu tarafından yurdun bir ya da birden fazla bölgesinde ya da tamamında süresi altı ayı aşmamak üzere ilan edilebilir. Anayasa'nın 120. Maddesine göre olağanüstü hal ilan edilebilmesi için Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşünü alması gerekir. Söz konusu karar Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin onayına sunulur.

1982 Anayasası, 121.maddesinde olağanüstü hallerde (122. maddesinde sıkıyönetimde) yürütme organına özel bir yetki vermekte; Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan bakanlar kurulunun kanun hükmünde kararname çıkarabilmesine olanak tanımaktadır. Anayasa, 91. ve 121. maddelerinde olağanüstü dönemlerde çıkarılacak kanun hükmünde kararnameleri, bakanlar kurulunun olağan zamanlarda sahip olduğu kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinden bazı açılardan farklı düzenlemektedir. Olağanüstü hallerde kanun hükmünde kararnameler Cumhurbaşkanı başkanlığında toplanan bakanlar kurulu tarafından çıkarılır. Bu kanun hükmünde kararnameler bir yetki yasasına dayanmaz. Bu kanun hükmünde kararnameler, Anayasanın 91. maddesinde olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnameler için getirilmiş konu sınırlamasına bağlı değildir.

Söz konusu düzenlemelerden olağanüstü hallerde yürütme organının kanun hükmünde kararnameler yoluyla yetki alanını sınırsız bir biçimde genişlettiği sonucu elbette çıkarılamaz, çıkarılmamalıdır. Kanun hükmünde kararnamelerin kanun haline dönmesi bakımından da aynı husus geçerlidir. Parlamentodaki yasalaşma sürecinde sayısal çoğunluk, yapılan siyasi denetimin önemini azaltmakta, eleştirilerin dikkate alınarak yanlışlıkların düzeltilmesi sonucunu sağlamamaktadır.

1982 Anayasası anayasal demokrasiye dayalı hukuk devleti ilkesini benimsemiştir. Anayasayı yorumlama tekeline sahip Anayasa Mahkemesi de çok sayıda kararında 1982 Anayasasının bu özelliğini vurgulamaktadır. Bir düzenlemenin olağanüstü halin gerekli kıldığı bir konu olup olmadığı, Anayasanın konuyla ilgili bütün maddeleri (md. 119, 120, 121, 125/6, 15 vb) gözönünde bulundurularak yapılmalıdır.

Olağanüstü halde sınırlama amacı ile bu amaca ulaşmak için seçilen araç arasında hakkaniyete uygun bir denge yoksa hak ihlali vardır.

Anayasa'nın 121/3. maddesinde yer alan ve kanun hükmünde kararnamelerin konu ögesini olağanüstü halin "gerekli kıldığı konularla" sınırlandıran hükmü "ölçülülük ilkesi"ne karşılık gelir. Ölçülülük ilkesi, Anayasa Mahkemesi'nin çok sayıdaki kararında da ifade ettiği gibi, sınırlama amacı ile bu amaca ulaşmak için seçilen araç arasında hakkaniyete uygun bir dengenin bulunmasını; önlemin sınırlama amacına ulaşmaya elverişli olmasını; amaç ve aracın ölçülü bir oranı kapsamasını ve sınırlayıcı önlemin demokratik toplum düzeni bakımından zorunluluk taşımamasını gerektirir (E.2014/122, K. 2015/123, RG. 1.3.2016-29640; E. 2013/158, K. 2014/68, RG. 9.4.2014-28967; E.2013/32, K.2013/112, RG.31.12.2013-28868). Ölçülülük denetimi, ulaşılmak istenen amaçtan yola çıkılarak bu amaca ulaşılmak için seçilen aracın denetlenmesidir (E. 2015/29, K.2015/95, RG.12.11.2015-29530). Dolayısıyla Anayasa'nın 121/3. maddesi olağanüstü hal kararnamesiyle başvurulacak araçlar ile olağanüstü hal ilanına yol açan tehlikeleri giderip olağan duruma geri dönmek amacı arasında uygun bir ilişkinin varlığını da şart koşmaktadır. 6757 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'da iş bu dilekçemiz ile iptalini talep ettiğimiz hususlar olağanüstü halin gerektirdiği konularla ilgili olmamasının yanı sıra, düzenlenen hükümle ulaşılmak istenen amaç arasında hakkaniyete uygun bir denge bulunmamaktadır.

Anayasa'nın 15/1. maddesine göre, "Savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde, milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler ihlâl edilmemek kaydıyla, durumun gerektirdiği ölçüde temel hak ve hürriyetlerin kullanılması kısmen veya tamamen durdurulabilir veya bunlar için Anayasada öngörülen güvencelere aykırı tedbirler alınabilir."

Bu hükme göre, olağanüstü halde alınacak önlemler hem "ölçülülük ilkesine" hem de "milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler"e aykırı olmamalıdır. İptalini talep ettiğimiz düzenlemeler, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin milletlerarası hukuktan doğan yükümlülüklerimizi de ihlal eder niteliktedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi'ne göre milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler, olağanüstü halde alınacak tedbirlerin hukukun genel ilkelerine ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi, 1949 Cenevre Sözleşmesi gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve bu sözleşmelerin kurduğu ve sözleşme hükümlerini yorumlayan yargısal ve yarı-yargısal organların kararlarına aykırı düşmemesi anlamına gelir (Anayasa Mahkemesi Kararı : E. 1990/25, K. 1991/1; E. 1991/6, K.1991/20).

Anayasa'nın 15/1. maddesiyle paralel olarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 15/1. maddesi de devletlerin ancak durumun gerektirdiği ölçüde ve uluslararası hukuktan doğan diğer yükümlülüklerle aykırı olmamak şartıyla savaş ve diğer olağanüstü hallerde Sözleşmede öngörülen yükümlülüklerle aykırı önlemler alınabileceğini belirtmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de özellikle devletlerin krizin gerektirdiği ölçüyü aşıp aşmadıklarını denetleme konusunda kendini yetkili görmektedir. Mahkeme bu denetim yetkisini kullanırken, askıya almanın etkilediği hakların niteliği, olağanüstü durumun süresi ve olağanüstü duruma yol açan nedenler gibi, konuyla ilgili çeşitli etmenleri gözönünde bulundurur. (Brannigan and McBride/ Birleşik Krallık & 43; Lawless v. İrlanda & 36-38, İrlanda/Birleşik Krallık & 205; Aksoy/ Türkiye & 68; Nuray Şen/Türkiye, 17.06.2003 &25).

Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi hükümlerinin taraf devletler tarafından sınırlandırılmasına ve askıya alınmasına ilişkin ölçütleri belirleyen 1985 tarihli Birleşmiş Milletler Siracusa İlkelerine (U.N. Doc. E/CN.4/1985/4, Annex (1985)) göre, devletin sözleşme hükümlerini askıya aldığı hangi bir tedbirin ulusun yaşamına karşı oluşan tehdidi ortadan kaldırmak için mutlak olarak gerekli ve tehdidin mahiyetiyle ve yaygınlığıyla orantılı olmalıdır (& 51). Bir başka ifadeyle, Anayasa'nın 15/1. maddesinde şart koşulan ölçülülük ilkesi Birleşmiş Milletler Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi bakımından da uygulanması zorunlu bir ilkedir. Bu tedbirlerin durumun mutlak biçimde gerektirdiği nitelikte olup olmadığının tespitinde ulusal makamların değerlendirmesi kesin olarak kabul edilemez (paragraf 57).

B. 6757 Sayılı Kanun Hükümlerinin Anayasaya Aykırılık Gereçesi

1) 6757 sayılı Kanun'un 7. maddesinin Anayasa'ya aykırılığı

6757 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 31/7/1970 tarihli ve 1324 sayılı Genelkurmay Başkanının Görev ve Yetkilerine Ait Kanununun 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında değişiklik

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

yapılmaktadır. Değişiklik uyarınca; “Genelkurmay Başkanı; orgeneral ve oramiraller arasından, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır.”

1324 sayılı Kanun’un 8/1 maddesinin değişikliğe uğramadan önceki hali şu şekildeydi: “Genelkurmay Başkanı; Kara, Deniz veya Hava Kuvvetleri Komutanlığını yapmış general ve amiraller arasından, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır”. Bu düzenleme uyarınca, Genelkurmay Başkanı, yalnızca Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlığını yapmış general veya amiraller arasından seçilebiliyordu.

6757 sayılı Kanun’un 7 nci maddesi ile getirilen düzenleme uyarınca, Genelkurmay Başkanı’nın yalnızca Kuvvet Komutanlığı yapmış kişiler arasından seçilme şartı kaldırılmış, orgeneral ya da oramiraller arasından seçilebileceği öngörülmüştür.

Genelkurmay Başkanlığı’nın yanı sıra Kara Kuvvetleri Komutanlığı, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Genelkurmay İkinci Başkanlığı, 1. Ordu Komutanlığı, 2. Ordu Komutanlığı, 3. Ordu Komutanlığı, Ege Ordu Komutanlığı, Donanma Komutanlığı, Harp Akademileri Komutanlığı, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinde, orgeneral veya oramiral tarafından yönetilen birimlerdir. 6757 sayılı Kanun’un 7 nci maddesiyle yapılan değişiklik uyarınca, Jandarma Genel Komutanı, Genelkurmay İkinci Başkanı, 1. Ordu Komutanı, 2. Ordu Komutanı, 3. Ordu Komutanı, Ege Ordu Komutanı, Donanma Komutanı, Harp Akademileri Komutanı, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanı da Genelkurmay Başkanı olarak atanabilecektir.

Bir Devletin bağımsızlığını koruyabilmesi, miili güvenliğini sağlayabilmesi bakımından Silahlı Kuvvetlerinin güçlü olması gerekir. Askerlik mesleğinin yapısında da emir komuta zinciri ile ast-üst ilişkisinin olmazsa olmaz bir yeri vardır. Çünkü kamusal nitelikteki bu görevin işlevini tam anlamıyla yerine getirebilmesi, belirli bir hiyerarşi dahilinde hareket edilmesini gerekli kılar. Askeri düzende, disiplin ve hiyerarşik yapı olmadığında, silahlı güçlerin topyekün bir hareket kabiliyetinden, güvenliği sağlama ve savaşıma yeteneğinden de bahsedilemez. Nitekim, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu’nun 13 maddesinde askerliğin temelini disiplin olduğu belirtilmiştir. Aynı maddeye göre, disiplin: kanunlara, nizamla ve emirlere mutlak bir itaat ve astının ve üstünün hukukuna riayet demektir. Bu sebeple, ast ve üstün, görevlerini emir-komuta zinciri içerisinde, belirli bir disiplin dahilinde ifa etmeleri, askerlik mesleğinin doğal bir sonucudur.

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu’na göre, emir; hizmete ait bir talep veya yasağın sözlü,yazı ile ve sair surette ifadesi iken (m.8), amir; makam ve memuriyet itibarıyla emretmek salâhiyetini haiz kimsedir (m.9). Yine bu Kanun’na göre üst tabiri, rütbe veya kıdem büyüklüğünü gösterir. Ast, üstün rütbece veya kıdemce aşağısında bulunan kimsedir (m.10).

Astın, üstün emrini yerine getirme yükümlülüğü ve sorumluluğu, Anayasa ve yasal düzenlemelerde de öngörülmüştür. Örneğin Anayasa’nın 137 nci maddesinde; “kamu hizmetlerinin görülmesinde ast-üst arasındaki emir ilişkisinden” söz edilmiştir. Keza, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu’nun 13 üncü maddesinde, askerliğin temelini disiplin olduğu belirtildikten sonra, disiplinin muhafazası ve idamesi için hususi kanunlarla cezai ve hususi kanun ve nizamla idari tedbirler alınacağı belirtilmiştir. Keza aynı Kanun’un 14 üncü maddesi, astın vazifelerini düzenlemiş ve astın, amir ve üstüne umumi adap ve askeri usullere uygun tam bir hürmet göstermeye, amirlerine mutlak surette itaate ve kanun ve

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

nizamlarda gösterilen hallerde de üstlerine mutlak itaate mecbur olduğu, astın muayyen olan vazifeleri, aldığı emri vaktinde yapar ve değiştiremeyeceği, haddini aşamayacağı, icradan doğacak mesuliyetler emri verene ait olduğu belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi, askerlik mesleğinin tabii bir özelliği olan disiplin içinde, ast-üst ilişkisi dahilinde ve emir-komuta zincirine göre hareket etme, Anayasa ve yasalarda da hukuki bir ilişki tanımı olarak belirlenmiş ve bu ilişkinin taraflarına çeşitli yükümlülük ve sorumluluklar yüklenmiştir.

6757 sayılı Kanun'un 7 nci maddesi ile kabul edilen düzenleme uyarınca, Genelkurmay Başkanı'nın yalnızca Kuvvet Komutanlığı yapmış kişiler arasından seçilme şartı kaldırılarak, Jandarma Genel Komutanı, Genelkurmay İkinci Başkanı, 1. Ordu Komutanı, 2. Ordu Komutanı, 3. Ordu Komutanı, Ege Ordu Komutanı, Donanma Komutanı, Harp Akademileri Komutanı, Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanının da Genelkurmay Başkanı olarak atanabilmesinin önü açılmıştır.

Söz konusu düzenleme uyarınca, örneğin Kara Kuvvetleri Komutanının astı konumunda bulunan 2. Ordu Komutanı, Genelkurmay Başkanı olarak atandığında, önceden emri altında bulunduğu kişi, artık astı konumuna geçmiş olacaktır. Böylelikle hiyerarşik ilişkinin dengesi, yapısı bozulmuş olacak ve bu durum Silahlı Kuvvetlerin gücünü aldığı geleneksel hiyerarşik yapısı ve dokusunun zedelenmesine sebebiyet verecektir. Unutulmamalıdır ki, hiyerarşik ilişki ile yönetilen bir yapıda, sadece ast ve üstün yasal sorumluluk ve yükümlülükleri değil, psikolojik faktörler de önem taşımaktadır. Getirilen düzenleme ile yaş, tecrübe, bilgi, birikime dayalı liyakata dayanan sistem ters-düz edilme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Anayasanın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti; "... eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir" (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27).

Hukuk devleti ilkesi, ihdas edilen kanunların Anayasaya uygun olmasını gerekli kılar. Bu çerçevede Anayasanın 11 inci maddesinde; "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz" denilerek, hukuk devleti ilkesinin Yasama erki yönünden bağlayıcılığı ortaya konulmuştur.

Hukukun üstünlüğü ilkesi, yürütme ve yargı organlarını olduğu gibi, yasama organını da bağlamaktadır. Hukukun evrensel ilkeleri, uluslararası sözleşmelerde ve Anayasa'da kabul edilen evrensel kural ve ilkeler, hukukun üstünlüğü ilkesinin hayata geçirilmesinde önemli bir rol oynar. Bu sebeple, hukukun üstünlüğünün geçerli olduğu bir hukuk devletinde yasa koyucu, Anayasa hükümlerine sadık kalarak, onun özüne ve ruhuna aykırı düzenlemelerden kaçınmalıdır. Bu yönüyle, Anayasa'da belirtilen temel ilke ve kaideler yasa koyucunun yasama yetkisinin sınırını oluşturmaktadır. Yasa koyucu, keyfilikten uzak, Anayasal sınırlar dahilinde, yasama yetkisini kullanmalıdır. Bu sınır aşıldığı takdirde, Anayasa'nın 2 nci maddesinde gösterilen hukuk devleti ilkesine aykırı hareket edilmiş olur.

Getirilen düzenleme uyarınca, Türk Silahlı Kuvvetlerinin komuta kademesine ilişkin atamalarda Kuvvet Komutanlarının yaş, bilgi, birikim, tecrübe ve buldukları rütbelere dayalı liyakat ölçütü gözetilmeyip, belirli sayıda orgeneraler arasından siyasi maksat ve hedeflerle,

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

keyfi olarak Genelkurmay Başkanının atanması söz konusu olabilecektir. Söz konusu atamalarda, hukuk devleti ilkesinin gereği olarak, kamu hizmetinin görülmesi ve kamu görevlilerinin atanmasına ilişkin genel-geçer, liyakatın ve geleneksel teamüllerin esas alındığı objektif ilke ve kaideler yerine, keyfi uygulamalara kapı aralanması, hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmaz. Bu sebeple, getirilen düzenleme Anayasa'nın 2 nci maddesine aykırıdır.

Öte yandan, ast-üst ilişkisi kapsamında Kuvvet Komutanları ile Jandarma Genel Komutanının, organeral tarafından yönetilen diğer Silahlı Kuvvetler Birimlerine üstünlüğü, Anayasa'nın bazı hükümlerinde de kendisini göstermektedir.

Anayasa'nın 118 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre, Millî Güvenlik Kurulu; Cumhurbaşkanının başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanından kurulur. Görüldüğü gibi, Milli Güvenlik Kurulu'nun üyeleri arasında yalnızca Kara, Hava, Deniz Kuvvet Komutanı ile beraber Jandarma Genel Komutanı da bulunmaktadır. Organerallik rütbesi tarafından yönetilen diğer Silahlı Kuvvetler Komutanlıkları ise Milli Güvenlik Kurulu'nda yer almamaktadır.

Milli Güvenlik Kurumu, Devletin milli güvenlik stratejisinin, millî güvenlik siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanmasına ilişkin kararlar alan Anayasal bir kurum olup, bu Kurul'da yer alan Komutanların devletin ve ülkenin milli güvenlik stratejisine hakim olması, bu hususta bilgi, birikim ve tecrübelerinin bulunması, Genelkurmay Başkanlığı görevi için önemli bir ayrıcalıktır. Silahlı Kuvvetlerin organerel rütbesi ile yönetilen diğer komutanlıklarının Kurul'da yer almamaları ise, Genelkurmay Başkanlığı gibi Türk Silahlı Kuvvetlerinin en önemli ve en üstün rütbesine atanacak kimseler bakımından önemli bir eksikliktir. Sadece bu özellik dahi, Kuvvet Komutanları ile Jandarma Genel Komutanını, Genelkurmay Başkanlığı görevini yürütme kabiliyet ve kapasitesi açısından bir adım öne taşımakta, liyakat ölçüsü bakımından kayda değer bir nitelik arz etmektedir.

Diğer taraftan, Anayasa'ya göre, yargısal sorumluluk ve yargısal koruma bakımından da Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanı, diğer komutanlıklardan farklı bir rejime tabi tutulmuştur. Anayasa Mahkemesi'nin görev ve yetkilerini düzenleyen Anayasa'nın 148 inci maddesine göre, Genelkurmay Başkanının yanı sıra, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanı da görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divanda yargılanırlar.

Görüldüğü gibi, sadece Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki hiyerarşik yapı olarak değil, Anayasal hükümler uyarınca, Milli Güvenlik Kurulu'nun üyesi olma ve yargısal koruma açısından Kuvvet Komutanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığının, yukarıda yer verdiğimiz organerel rütbesi ile yönetilen diğer komutanlıklardan üstün bir konumda olduğu ve liyakat ölçülerine göre bu komutanlıkların Genelkurmay Başkanlığı gibi bir göreve atanma bakımından öncelik taşıdığı kuşkusuzdur.

6757 sayılı Kanun'un 7 nci maddesi ile kabul edilen düzenleme, sadece Türk Silahlı Kuvvetlerinin en üst komuta kademesindeki denge, disiplin ve hiyerarşik yapının zedelenmesi ve bozulmasına yol açmayacak, aynı zamanda Anayasa'nın 118 ve 148 inci maddesindeki düzenlemeler kapsamında ortaya çıkan liyakat ölçülerine de aykırı hareket edilmiş olacaktır.

Yukarıda açıklanan gerekçeler doğrultusunda, 6757 sayılı Kanun'un 7 nci maddesi ile getirilen düzenleme, Anayasa'nın 2., 118. ve 148. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir.

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

2) 6757 sayılı Kanun'un 22 nci maddesi ile 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkranın birinci ve üçüncü cümlesinin Anayasa'ya aykırılığı

6757 sayılı Kanun'un 22 nci maddesi ile 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 60 ncı maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Kanun'un 60 ncı maddesi Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun yetkilerini düzenlemekte olup, maddeye 8 nci fıkrasından sonra gelmek üzere dört fıkra eklenmiştir.

Maddeye 11 inci fıkra olarak getirilen düzenlemeye göre; "Kurum, görevi kapsamında ilgili yerlerden bilgi, belge, veri ve kayıtları alabilir ve değerlendirmesini yapabilir; arşivlerden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden ve iletişim altyapısından yararlanabilir, bunlarla irtibat kurabilir ve bu kapsamda diğer gerekli önlemleri alabilir veya aldırabilir. Kurum, bu fıkroda belirtilen görevlerin ifasında bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde çalışır. Bu kapsamda Kurum tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilir. Bu fıkroya göre bilgi ve belge talebinde bulunulması ve bu taleplerin yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar ile diğer hususlar Başbakanlıkça belirlenir."

Görüldüğü gibi, 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkra uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, görevi kapsamında ilgili yerlerden her türlü bilgi, belge, veri ve kayıtları alabilecek ve bunların değerlendirmesini yapabilecek, arşivlerden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden ve iletişim altyapısından yararlanabilecek, bunlarla irtibat kurabilecektir. Keza, Kurum tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilecektir.

Getirilen düzenleme ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na verilen bu yetki son derece geniş olup, kişisel verilerin gizliliği ve güvenlik hakkı yönünden sakıncalar içermektedir.

Anayasa'nın 2. Maddesi uyarınca Türkiye Cumhuriyeti Devleti, bireyi esas alan demokratik bir hukuk devletidir. Bu devletin bireyi bireyden ayırmaya yarayan bireyin diğer bireylerle olan şahsi, sosyal, ticari, mesleki ilişkilerine ve devletle olan ilişkilerine esas teşkil edecek, bireyin kim olduğunu ortaya koyabilecek, onu diğer bireylerden ayırt edebilecek bir "kimlik"e ihtiyaç duyulduğu kuşkusuzdur. Esasen bireyi diğer bireylerden ayıran bu kimlik ve bu kimliği sembolize eden bireye ait tüm bilgi ve veriler kişisel verilerin temelini oluşturmaktadır.

Toplumsal yaşamın sürdürülebilmesi, insanların diğer insanlarla ve devletle olan ilişkilerinin tesis edilebilmesi, bireye ait verilerin farklı şekillerde kullanımını gündeme getirir. Devlet, bazı kurumlarının görev ve yetkilerinin gereği olarak, bireylerin şahsına ait bilgileri kaydetme ya da mevcut bilgileri saklama, kullanma gereği duyabileceği gibi, gerçek veya özel hukuk tüzel kişiler de, mesleki yetkilerini kullanırken, kişilere ait verileri kaydetme, kullanma ve saklama gibi bazı işlemleri gerçekleştirme ihtiyacını duyabilir. Bununla birlikte, verilerin aidiyeti ve şahsi verilerin sadece o kişiyi ilgilendirmesi esasına bağlı olarak, tüm bu kullanımların, kötüye kullanımlara, suistimallere, hak ihlallerine karşı hukuki güvencelerle donatılması gerekir. Esasen kişisel verilerin kullanılması değil, gizliliği ve korunması kural olduğundan, bu verilerin gizliliği, kaydedilmesi, saklanması, verilmesi, aktarılması gibi verilerin işlenmesi olarak tarif edilebilecek hareket tarzlarının çağdaş demokratik hukuk devleti ilkelerine uygun şekilde düzenlenmesi, şartlarının, istisnalarının açık bir şekilde yasal düzenlemelere bağlanması kaçınılmaz bir gerekliliktir. Zira, kişi güvenliği, hürriyeti, kişi

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

dokunulmazlığı ne denli önemliyse, bireyin kişisel verilerinin korunması da özel hayatın gizliliğinin bir parçası olarak bireyin için o kadar önem taşımaktadır.

Teknolojinin son derece hızlı geliştiği günümüzde de bireye ait bilgilerin saklanması daha kolay olmakla birlikte, bu bilgilerin ulaşılabilirliği de artmaktadır. Bu durum, kişinin kişisel verilerin korunması hakkına müdahaleler oluşturabilmekte ve kişilerin temel bir hak olan özel hayatın gizliliği hakkının ihlal edilip edilmediği sorusunu gündeme getirebilmektedir.

Kişisel veri kavramı, “bir gerçek kişi ile ilgili her türlü bilgi” şeklinde ifade edilmektedir. Kişisel veri, “Verilerin Korunmasına İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi”nde (108 no lu sözleşme); “kimliği belirtilen veya belirtilebilen gerçek kişiyle ilgili tüm bilgiler”; “Avrupa Topluluğu Kişisel Verilerin Korunması Yönergesi”nde; “belirli veya belirlenebilir bir kişiyle ilgili bütün bilgiler; buna benzer olarak, 6698 sayılı “Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun”da ise “Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi” (m.3) olarak tarif edilmiştir.

Kişisel verilerin korunması hakkı, kişisel verilerin hukuka uygun kaydedilmesi ve hukuka uygun kaydedilen kişisel verilerin yine hukuka uygun olarak kullanılması ve saklanmasını içermektedir. Kişisel verilerin korunması, özel hayatın gizliliğinin bir parçasıdır. Zira gerek Anayasalarda gerekse Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde özel olarak kişisel verilerin korunması hakkı güvence altına alınmamakla birlikte, kişisel verilere yönelik müdahaleler doğrudan bireyin özel hayatını ilgilendirdiğinden, bu hak, yargısal içtihatlarda özel hayatın gizliliği hakkı (AİHS.m.8) çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Kişisel verilerin korunması hakkı uluslararası hukuk metinlerine de konu olmuş bir haktır. Uluslararası sözleşmelerde, birtakım uluslararası birliklerin yönergelerinde, kişisel verilerin korunmasına ilişkin temel ilkeler ve çeşitli düzenlemeler mevcuttur.

OECD’de kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak, 23 Eylül 1980 tarihinde “Kişisel Verilerin Sınırışan Trafığı ve Verilerin Korunmasına İlişkin Kılavuz İlkeleri” kabul edilmiştir. Bu temel kılavuz ilkelerin tavsiye kararı niteliğindedir, bu anlamda üye devletler açısından bağlayıcı değildir. OECD’nin kabul ettiği bu ilkeler, diğer uluslar arası örgütlerin kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelere de kaynaklık teşkil etmesi bakımından da önemlidir. OECD’nin kişisel verilerin korunmasında esas aldığı temel ilkeler; “veri toplamının sınırlı olması ilkesi, veri kalitesi ilkesi, amacın belli olması ilkesi, kullanmanın sınırlı olması ilkesi, veri güvenliği ilkesi ve açıklık ilkesi”dir.

Birleşmiş Milletler Örgütü Verilerin Korunması Yönergesi, 14 Aralık 1990 tarihinde kabul edilmiştir. Bu yönerge, tavsiye kararı niteliğinde olduğu için, taraf devletler bakımından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu yönerge ile OECD’nin kararında olduğu gibi, kişisel verilerin korunmasına ilişkin birtakım temel ilkeler getirilmiştir. Söz konusu yönergede, “Hukuka uygunluk ve dürüstlük ilkesi, doğruluk ilkesi, amacın belirli olması ilkesi, ilgilinin kendi bilgilerine erişim hakkı ilkesi, ayrımcılık oluşturacak bilgilerin kaydedilmemesi ilkesi ve güvenlik ilkesi” kişisel verilerin korunmasına yönelik temel ilkeler olarak benimsenmiştir.

Avrupa Konseyince kabul edilen, 108 nolu Verilerin Korunması Sözleşmesi’nde doğrudan doğruya kişisel verilerin korunmasına yönelik düzenlemeler yer almaktadır. Avrupa Birliği’nde kişisel verilerin korunmasına ilişkin birçok tüzük, yönerge ve antlaşmalar da mevcuttur. Bunlara örnek olarak “Kişisel Verilerin İşlenmesi Sırasında Gerçek Kişilerin Korunması ve Serbest Veri Trafığına İlişkin Yönergesi, Özel Alanın Korunması ve Kişisel

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

Verilerin İşlenmesine İlişkin Yönerge, Topluluk Organ ve Kurumları Tarafından Kişisel Verilerin İşlenmesi Sırasında Gerçek Kişilerin Korunması ve Serbest Veri Trafiği Hakkında Tüzük, Avrupa Topluluklarının Verilerin Stok Yapmak Üzere Kaydedilmesine İlişkin Yönerge, Avrupa Birliği Temel Haklar Şartı, Europol ve Schengen Antlaşmaları” gösterilebilir.

Bunun yanı sıra, kişisel verilerin korunması hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8 inci maddesindeki özel hayatın gizliliğinin korunması hakkı çerçevesinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına konu olmuştur (Klass kararı 6 Eylül 1978; McVeigh/Birleşik Krallık ve Murray/Birleşik Krallık Kararları, Leander/İsveç Kararı; Amann/İsviçre Kararı; Avukat Rotaru/Romanya Kararı)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına bakıldığında esasen iç hukukta müdahaleyi oluşturan yasanın niteliği ile ilgili olarak birtakım ortak sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Buna göre iç hukuktaki yasa;

- Açık ve net olmalıdır. Verilerin toplanması, muhafazası, süresi, imhası gibi hususlar ayrıntılı biçimde düzenlenmelidir, dolayısıyla birey hangi şartlar altında kişisel verilerine müdahale edilebileceğini bilmelidir.

- Kişisel verilerin kaydedilmesi ve kullanılmasının kötüye kullanılmasını engellemek ve keyfi uygulamaların önüne geçmek amacıyla belirli kontrol mekanizmaları öngörülmalıdır. Bu kontrol mekanizmaları, müdahaleyi yapacak olan kurumdan bağımsız olarak oluşturulacak bir organ vasıtasıyla gerçekleştirilmelidir. Bu kontrol mekanizmasının denetiminin etkin bir biçimde işleme gerekir.

- Kişisel verilere müdahalenin demokratik toplumun gerektirdiği şekilde ve ölçüde olması gerekir. Demokratik toplumda, kişisel verilere müdahalenin kabul edilebilir olması, kişisel verilere müdahaleyi haklı gösterebilir.

- Yapılan müdahalenin, yasanın gerektirdiği usul ve esaslar çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir. Usule uygun olarak tutulmayan kişisel veriler, hukuka uygun kabul edilemez.

Kişisel verilerin güvenliği ve korunması hakkı, doğrudan doğruya bir hak olarak 12 Eylül 2010 Referandumu ile kabul edilen Anayasa değişikliği ile mevzuatımıza girmiştir. Anayasa'nın 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrasına göre; “Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.”

Bu hüküm getirilmeden önce, Türk Hukukunda kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak Anayasa'da açık bir düzenleme mevcut değildi, ancak bu hak, insan onuru ilkesi başta olmak üzere, Anayasanın 17 inci maddesinde düzenlenen kişiliğin serbestçe geliştirilmesi hakkı ve 20 inci maddede güvence altına alınan özel hayatın gizliliği hakkına dayandırılmaktaydı. 2010 yılında getirilen düzenlemeyle, kişisel veri güvenliği ve korunması hakkı, açık bir şekilde Anayasa'da düzenlenmiş ve güvence altına alınmıştır.

Ayrıca, Türk Ceza Kanunu'nda “Kişisel verilerin kaydedilmesi” (m.135), “Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme” (m.136), “Verileri yok etmeme (m.138)”

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

suçlarına yer verilmiş olup, böylelikle kişisel veri güvenliği hakkının ihlali niteliği taşıyan bazı davranışlar, belirli şartlar altında cezai yaptırımla karşılanarak, kişisel verilerin daha etkin bir şekilde korunması amaçlanmıştır.

6757 sayılı Kanun'un 22 nci maddesiyle, 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkranın birinci cümlesi uyarınca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, görevi kapsamında ilgili yerlerden her türlü bilgi, belge, veri ve kayıtları alabilecek ve bunların değerlendirmesini yapabilecek, arşivlerden, elektronik bilgi işlem merkezlerinden ve iletişim altyapısından yararlanabilecek, bunlarla irtibat kurabilecektir. Keza, üçüncü cümle kapsamında Kurum tarafından istenen her türlü bilgi ve belge talebi; ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşlar tarafından gecikmeksizin yerine getirilecektir.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na bu yetkiler verilirken, kişisel verilerin güvenliği ve korunmasına ilişkin bir hükme yer verilmemiş, diğer bir ifadeyle kişisel veriler güvencesiz bırakılmıştır, bu sebeple iptali talep edilen düzenleme Anayasa'nın 20. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Kişisel verilerin korunmasına ilişkin ulusal ve uluslararası düzenlemeler ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında kabul olunduğu üzere kişisel verilere müdahale oluşturan iç hukuktaki yasanın açık ve net olması, verilere yönelik müdahale tür ve biçimlerinin ayrıntılı olarak düzenlenmesi, verilen yetkinin kötüye kullanılmasını engellemek ve keyfi uygulamaların önüne geçmek amacıyla belirli kontrol mekanizmalarının öngörülmesi, bu kontrol mekanizmalarının, müdahaleyi yapacak olan kurumdan bağımsız olarak oluşturulacak bir organ vasıtasıyla gerçekleştirilmesi, kişisel verilere müdahalenin demokratik toplumun gerektirdiği şekilde ve ölçüde olması gerekir. Bu kriterlere uygun olarak tutulmayan kişisel veriler, hukuka uygun kabul edilemez. Bu bağlamda yukarıda ayrıntılı olarak aktarılan uluslararası çerçeveye aykırı düzenleme Anayasa'nın 90. maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

Anayasanın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti, "... eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamlaştırmakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar" (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27).

Hukuk devletinde, bireyin temel hak ve hürriyetlerinin korunması esas olup, hakka yönelik müdahalenin belirli şartlar altında yapılması esastır. Bu bakımdan keyfi uygulamalara sebebiyet vermemek adına, hakka yönelik müdahalelerin hangi şartlar altında yapılacağına denetime açık bir şekilde yasada gösterilmesi gerekir. Aksi halde, getirilen düzenleme ile, temel hak ve hürriyetlerin ölçsüz bir şekilde sınırlandırılması anlamına geleceği gibi, hakkın özüne de dokunulmuş olur. Anayasanın 13. maddesine göre, temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz. İptali talep edilen bu düzenleme hakkı tamamen kullanılmaz hale getirdiği bir başka deyişle hak

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

kapsamındaki güvencelere tamamen aykırı olan bu düzenleme Anayasa'nın 13. Maddesine aykırılık teşkil etmektedir.

6757 sayılı Kanun'un 22 nci maddesiyle, 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkra uyarınca, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na kişisel verilere yönelik ağır müdahaleler oluşturan birtakım yetkiler verilmekte, ancak bu müdahaleye ilişkin ayrıntılar gösterilmemektedir.

Getirilen fıkranın birinci ve üçüncü cümlelerinde, kişisel verilerin gizliliği ve güvenliğine ilişkin herhangi bir düzenlemeye de yer verilmemiş olması nedeniyle, söz konusu yetkiler, kişisel verilerin gizliliği, güvenliği ve korunması hürriyeti açısından ölçsüz müdahaleleri beraberinde getirecek, aynı zamanda bu yetkilerin kullanılması hakkın özüne de müdahale niteliği taşıyacaktır.

Bu sebeplerle, 6757 sayılı Kanun'un 22 nci maddesiyle 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkranın birinci ve üçüncü cümleleri, Anayasanın 2., 13., 20. ve 90. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir.

3) 6757 sayılı Kanun'un 23. Maddesi ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun ek 24 maddesine yapılan ek fıkra düzenlemesinde yer alan "Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmaksızın" ibaresinin Anayasa'ya Aykırılığı

6757 sayılı Kanun'un 23. Maddesi ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun ek 24 maddesine yapılan ek fıkra düzenlemesi öngörülmüştür.

3201 sayılı Emniyet Tekilat Kanununda yapılan değişiklik ile, özel hareket birimlerinde istihdam edilmek üzere, yirmisekiz yaşından gün almamış olmak kaydıyla, en az lise veya dengi okul mezunları, Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmaksızın, fiziki yeterlilik ve mülakat sınavları ile polis meslek eğitim merkezlerine alınabilecektir.

Anayasanın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir (E.2014/189, K.2015/32,RG. 21.5.2015-29362).

6757 sayılı Kanun'un 23. maddesi ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun ek 24 maddesine yapılan ek fıkra düzenlemesi kapsamında yapılacak özel hareket birimlerinde istihdam, Kamu Personel Seçme Sınavına girme şartı hariç tutularak yapılmaktadır. Kamu Personel Seçme Sınavına girme şartı hariç tutularak yapılacak atamalar, herhangi bir objektif kriterden yoksun olarak, siyasi iktidar tarafından liyakat ölçütü gözetilmeden keyfi biçimde yapılmasına kanuni bir zemin oluşturması nedeniyle Anayasanın demokratik hukuk devletini düzenleyen 2. maddesine aykırıdır.

Getirilen düzenleme uyarınca, özel hareket birimine alınacak kişilerde KPSS şartının dahi aranmaması, hiçbir objektif liyakat ölçütünün bu tespitte kullanılmaması anlamına gelmektedir. Kamu Personel Seçme Sınavına girme şartının aranmıyor olması; objektif ölçütleri dışlayan, siyasi, şahsi ilişkilerin etkili olduğu keyfi tercih ve uygulamalara kapı arayabileceğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

6757 sayılı Kanun'un 23. maddesi ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun ek 24 maddesine yapılan ek fıkra düzenlemesi Anayasanın 2. maddesine aykırıdır, iptali gerekir.

4) 6757 sayılı Kanun'un 25 inci maddesi ile 2567 sayılı Kanun'a eklenen Geçici 21 inci maddenin Anayasaya aykırılığı

6757 sayılı Kanun'un 25 inci maddesi ile 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Eklenen Geçici 32 inci maddeye göre; "31/12/2020 tarihine kadar bölge idare mahkemesi üyeliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az altı yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile bölge idare mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan idarî yargı hâkim ve savcılar arasında atama yapılabilir."

2576 sayılı Kanun'un 3/E maddesinin 1 inci fıkrasına göre; "Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır."

Görüldüğü gibi, kural olarak Bölge İdare Mahkemesi üyeleri, en az birinci sınıfa ayrılmış olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanmaktadır. 6757 sayılı Kanun'un 25 inci maddesiyle kabul edilen düzenleme uyarınca, bölge idare mahkemesi üyeleri için yasada kabul edilen kriterler terk edilerek, 31.12.2020 tarihine kadar hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az altı yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile bölge idare mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan idarî yargı hâkim ve savcılar arasında atama yapılabileceği kabul edilmektedir.

Anayasanın 2 nci maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir" denilerek, hukuk devleti Türkiye Cumhuriyeti'nin temel nitelikleri arasında sayılmıştır.

Hukuk devleti, en basit tanımıyla, devletin iş ve eylemlerinin hukukla sınırlanması demektir. Anayasa Mahkemesi'ne göre hukuk devleti; "... eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir. Anayasa'nın 2. maddesinde düzenlenen hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanmasıdır. Hukuk devletinin sağlamakla yükümlü olduğu hukuki güvenlik ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar" (AYM., 07.04.2016, 2015/94, 2016/27)

Yasama organı yönünden hukuk devleti ilkesi, ihdas edilen kanunların Anayasaya uygun olmasını gerekli kılar. Bu çerçevede Anayasanın 11 inci maddesinin son

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

fikrasında; “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz” denilerek, hukuk devleti ilkesinin Yasama erki yönünden bağlayıcılığı ortaya konulmuş, Anayasanın 146 ve devamı maddeleri uyarınca kurulan Anayasa Mahkemesi’ne Yasama organının faaliyetlerinin Anayasaya uygunluğunun denetlenmesi yetkisi tanınmıştır. Yürütme organı yönünden ise hukuk devletinin yansıması, yürütmenin, üstlendiği görevleri yerine getirirken ve sahip olduğu yetkileri kullanırken kanunlara uygun davranma yükümlülüğüdür. Anayasanın 125 inci maddesiyle, “yürütmenin eylem ve işlemlerinin Yargı denetimine tabi olduğu” belirtilerek, hukuk devleti ilkesinin korunması amaçlanmıştır.

Görüldüğü gibi Yargı erki, hukuk devletinin sağlanmasında önemli bir rol oynamaktadır. Zira özellikle yasama ve yürütme faaliyeti çerçevesinde gerçekleştirilen eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimi yargı tarafından yapılmaktadır. Getirilen düzenlemeyle, 2576 sayılı Kanun’da liyakat ölçüsü çerçevesinde objektif kriterlere göre atanması öngörülen Bölge İdare Mahkemesi üyeliğine ilişkin atama kriterleri, 31.12.2020 tarihine kadar terk edilmekte, bu süreye kadar sadece 6 yıl gibi hakimlik ve savcılık mesleği açısından az sayılabilecek bir süre bu görevi yürüten kişiler arasından Bölge İdare Mahkemesi üyesi seçilebilmesinin önü açılmış olmaktadır. Buna ilave olarak, mahkeme üyeliğine, yıl şartını sağlayan idari yargı hakim ve savcılar arasından, liyakata dayalı objektif bir kritere yer verilmeksizin, “üstün başarısı ile bölge idare mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanların” atanabileceği düzenlenmektedir.

İdari yargı hakim ve savcılarının “üstün başarısı”nın kim tarafından ve hangi kriterlere göre tayin edileceği belirsiz olup, bu durum yıl şartını sağlayan hakim ve savcılarının tamamen sübjektif bir değerlendirmeye tabi tutularak bölge adliye mahkemesi üyeliğine atanabileceğini ortaya koymaktadır. Aynı şekilde, bir hakim veya savcının “bölge idare mahkemesinde yararlı olacağı” kim ya da hangi kurum tarafından, nasıl, hangi kriterlere göre tespit edilecektir. Bu hususlarda açık ilke ve kriterlere yer verilmemiştir. Bu sebeple iptali talep edilen düzenleme Anayasa’nın 2. Maddesine aykırılık teşkil eder.

Aslında getirilen düzenlemenin temel amacının, belirli bir tarihe kadar bölge idare mahkemesi üyeliğine, hukuk devleti anlayışının ve erkler ayrılığının getirdiği prensipler, objektif liyakata dayalı ölçütler yerine, siyasi ve şahsi ilişkilere dayalı şekilde mahkeme üyeliğine atama yapmak olduğu açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Bu durum, erkler ayrılığı prensibine aykırı olup, yargı mensupları, hukukun ve yasaların güvencesinden çıkararak “siyasi iktidarın” insiyatifine bırakılmış olmaktadır.

Anayasanın 138 inci maddesi; “Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanı kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez” şeklindedir.

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

Anayasada, yargıçların bağımsızlığını korumak için 139 uncu maddede “hâkim teminatı” kabul edilmiştir. Maddede; “Hakimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınmaz.

Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır” denilmektedir.

Anayasanın 140 ıncı maddesinde ise; “Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcılar olarak görev yaparlar. Bu görevler meslekten hakim ve savcılar eliyle yürütülür.

Hakimler, mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre görev ifa ederler.

Hakim ve savcılarının nitelikleri, atanmaları, hakları ve ödevleri, aylık ve ödenekleri, meslekte ilerlemeleri, görevlerinin ve görev yerlerinin geçici veya sürekli olarak değiştirilmesi, haklarında disiplin kovuşturması açılması ve disiplin cezası verilmesi, görevleriyle ilgili veya görevleri sırasında işledikleri suçlarından dolayı soruşturma yapılması ve yargılanmalarına karar verilmesi, meslekten çıkarmayı gerektiren suçluluk veya yetersizlik halleri ve meslek içi eğitimleri ile diğer özlük işleri mahkemelerin bağımsızlığı ve hakimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenir. Hakimler ve savcılar altmışbeş yaşını bitirinceye kadar hizmet görürler; askeri hakimlerin yaş haddi, yükselme ve emeklilikleri kanunda gösterilir.

Hakimler ve savcılar, kanunda belirtilenlerden başka, resmi ve özel hiçbir görev alamazlar.

Hakimler ve savcılar idari görevleri yönünden Adalet Bakanlığına bağlıdır.

Hakim ve savcı olup da adalet hizmetindeki idari görevlerde çalışanlar, hakimler ve savcılar hakkındaki hükümlere tabidirler. Bunlar, hakimler ve savcılara ait esaslar dairesinde sınıflandırılır ve derecelendirilirler, hakimlere ve savcılara tanınan her türlü haklardan yararlanırlar” denilmektedir.

Kuvvetler ayrılığının geçerli olduğu bir ülkede, yargının, yürütme ve yasama erkinden bağımsız olması gerekir. Yargının siyasi otoriteden bağımsız bir yapısının ve işleyişinin olması, hukuk devletinin olmazsa olmaz unsurlarından biridir. Yargı bağımsızlığının sağlanabilmesi için başlıca iki koşulun bir arada bulunması gerekir. Bunlardan ilki mahkemelerin bağımsızlığı, ikincisi ise hakimlik teminatıdır.

Hakimlerin güvencelere sahip olmaması, onların objektif ve özgür bir biçimde karar vermelerine engel teşkil eder. Zira kişilerin temel hak ve hürriyetlerini sınırlayıcı, malvarlığı değerlerini azaltıcı kararlar verme yetkisiyle donatılan kişilerin, onlara hiçbir güvence sağlamadan, hukuk kuralları çerçevesinde, baskı altında kalmadan ve etkilenmeden, özgürce ve objektif olarak karar vermelerini beklemek mümkün değildir. Hakim bağımsızlığının en önemli unsurlarından biri, hakimlik teminatıdır. Diğer bir anlatımla, hakim bağımsızlığının kabul edilmesi, her şeyden önce bu bağımsızlığa ilişkin birtakım teminatların sağlanmasıyla mümkün olabilir.

Anayasa Mahkemesi de, 10.04.2014 tarih ve 57/81 sayılı kararında; “Hukuk devleti ilkesinin temel bileşenlerinden olan yargı bağımsızlığı, insan haklarının ve özgürlüklerinin başlıca ve en etkin güvencesidir. Mahkemelerin bağımsızlığı ilkesi, hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduklarını ifade etmektedir. Hâkimlerin görevlerinde bağımsızlıkları ise onlara tanınan bir ayrıcalık olmayıp, adaletin dolaylı dolaysız her türlü etki, baskı, yönlendirme ve kuşkudan uzak dağıtılması amacını gütmektedir. Yargının bir karakteri olan bağımsızlık, hâkimin, çekinmeden ve endişe duymadan, Anayasa'nın öngördüğü gereklerden başka herhangi bir dış etki altında kalmadan, yansız tutumla, özgürce karar verebilmesidir. Hâkimlik teminatı da aynı amaca yönelik olup, hâkim ve savcılarının azledilmelerine, kendileri istemedikçe Anayasa'da öngörülen yaştan önce emekliye ayrılmasına, herhangi bir sebeple aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun bırakılmalarına engel oluşturmaktadır. Gerek mahkemelerin bağımsızlığı, gerekse hâkimlik teminatı ilkeleri, yargılama faaliyetine ilişkin ilkeler olup, esas olarak adil bir yargılama sistemini sağlama amacını gütmektedirler. Hakim ve savcılarının belirli süre ile yurtdışına gönderilmelerinin ise yargılama faaliyeti ile bir ilişkisi bulunmamakta olup, hâkim ve savcılarının yurt dışına gönderilmeleri konusunda HSYK'nın görevli kılınmamasının, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına aykırılığı da söz konusu değildir” ifadelerine yer vererek hakim bağımsızlığı ile hakim teminatı arasındaki ilişkiye işaret etmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM)'ne göre, bağımsızlık kavramıyla; “yürütmeden ve taraflardan bağımsız olmak” anlaşılmalıdır (Ringeisen/Avusturya, 1971).

Bağımsız yargılama makamı, yargılama makamının yürütme başta olmak üzere diğer güçlerden ayrık, bağımsız olmasını, hiçbir erke, kurum ve kuruluşa, kişiye tabi olmamasını güvence altına alan bir kriterdir. Bu bakımdan bağımsızlık, yargılama makamının yasayla kurulmuş olmasının da doğal bir sonucudur (Clarke/Birleşik Krallık, 2005).

AİHM, hakimlerin görev süresinin, bağımsızlığın sağlanabilmesi bakımından belirleyici olan hususlardan biri olduğuna işaret etmektedir. Zira AİHM, bir organın, özellikle yürütmeden ve davanın taraflarından "bağımsız" olup olmadığını belirlerken (23.06.1981 tarihli Le Compte, Van Leuven ve De Meyere/Belçika kararı, par. 55), üyelerinin atanma tarzına ve görev sürelerine (aynı karar, parag. 57), dışarıdan gelebilecek baskılara karşı güvencelerinin varlığına (bk. 01.10.1982 tarihli Piersack/Belçika kararı, par. 27) ve bu organın bağımsız olduğu görüntüsü verip vermediğine (17.01.1970 tarihli Delcourt/Belçika kararı, par. 31) bakmak zorundadır (Campbell ve Fell/Birleşik Krallık).

6757 sayılı Kanun'un 25 inci maddesi ile 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'a eklenen Geçici 32 nci madde uyarınca, 31.12.2020 tarihine kadar, Bölge İdare Mahkemesi üyeliğine seçim için Kanun'un öngördüğü “objektif” kriter terk edilerek, hakim ve savcılarının bağımsızlığı ortadan kaldırılmakta, atanma usulü yönünden tamamen siyasi iktidarın etki ve müdahalesine açık hale getirilmektedir. Bu sebeple, Bölge İdare Mahkemesi üyeliğine atanma usulünü belirli bir süreliğine değiştiren bu düzenleme, hakim ve mahkemelerin bağımsızlığını ortadan kaldırmakta ve bu yönüyle hukuk devleti ilkesi ne aykırılık teşkil etmektedir.

Öte yandan, hukuk devletinde, bireyin en önemli güvencelerinden birini de “hak arama hürriyeti” oluşturmaktadır. Anayasa'nın 36. maddesi, yargı mercilerine davacı ve davalı olarak başvurabilme ve kişinin yargı mercileri önünde iddia, savunma, adil yargılanma hakkına sahip olduğu güvence altına alınmış ve özel sınırlama nedenleri öngörmemiştir. Hak arama özgürlüğü

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

ve adil yargılanma hakkı bir temel haktır. Anayasal hak ve özgürlüklerin kullanılmasını ve korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir. Kanun yollarına müracaat hakkı da, hak arama ve adil yargılanma hakkının bir unsurunu oluşturmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne ek 7 nolu Protokol'ün 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasında; "Bir mahkeme tarafından cezai bir suçtan mahkum edilen her kişi, mahkumiyet ya da ceza hükmünü daha yüksek bir mahkemeye yeniden inceletme hakkını haiz olacaktır. Bu hakkın kullanılması, kullanılabilme gerekçeleri de dahil olmak üzere, yasayla düzenlenir" denilmektedir. Görüldüğü gibi, hak arama özgürlüğünün bir sonucu olarak denetim muhakemesine başvurulduğunda, bireyler uyuşmazlığın daha yüksek bir mahkemede görülmesini isteme hakkına sahip olmaktadır. Daha yüksek mahkemenin üyelerinin de belirli bir kідeme ve liyakat derecesine sahip olması, bu gerekliliğin bir parçasıdır. Denetim muhakemesinin mantığında, uyuşmazlığın daha kідemli hakimler tarafından yeniden incelenmesi ve böylelikle hükmün hukuka uygunluğunun daha tecrübeli ve liyakat derecesi yüksek hakimler tarafından denetlenmesini isteme hakkı yatmaktadır. Denetim muhakemesini yapan hakim, kідemsiz ve düşük bir liyakat derecesine sahip olduğunda, yapılan denetim muhakemesi işlevselliğini yitirecek, bu durum bireylerin adil yargılanma hakkı ve hak arama hürriyetine yönelik müdahale teşkil edecektir.

Yukarıdaki izah çerçevesinde, 6757 sayılı Kanun'un 25 inci maddesiyle getirilen düzenleme, Anayasa'nın 2., 36., 138., 139. ve 140. maddelerine açık aykırılık oluşturmakta olup, bu yönüyle hükmün iptali gerekir.

III. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Anayasa Mahkemesinin 6757 sayılı Kanun'un Anayasaya aykırı gördüğümüz maddelerinin anayasa uygunluğunu incelemesi ve esastan karara bağlaması zaman alabilecektir. Yargı denetimi yürütme organının hukuk devleti sınırları içinde kalmasını sağlayan en etkili araçtır. Olağanüstü hallerde yargı denetiminin önemi daha da artmakta, devlet organlarının işlemlerinin yargı denetimine bağlı tutulması, yasama organının Anayasanın çizdiği sınırlar içinde kalmasını sağlamak ve temel hak ve özgürlüklerin korunması bakımından özellikle önem taşımaktadır.

İptalini istediğimiz 6757 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasının insan haklarına saygılı demokratik hukuk devleti ilkesine, Anayasanın üstünlüğüne ve bağlayıcılığına aykırılık oluşturan sonradan giderilmesi olanaksız durumların ortaya çıkmasına neden olacağı ve zararlar doğuracağı açık olduğundan, ayrıca Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme sonucunda iptal kararı vermesi durumunda bu kararının sonuçsuz kalmaması amacıyla kararın Resmî Gazete'de yayımlanacağı güne kadar yürürlüğün durdurulması istemiyle iptal davası açılmıştır.

IV. SONUÇ VE İSTEM

1. 24.11.2016 tarihli ve 29898 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, 6757 sayılı "Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair 7. maddesi ile 1324 sayılı Kanun'un 8. maddesinin Anayasa'nın 2., 118. ve 148. maddelerine,

2. 22. maddesi ile 5809 sayılı Kanun'un 60 ıncı maddesine eklenen 11 inci fıkranın birinci ve üçüncü cümlelerinin Anayasa'nın 2., 13., 20. ve 90. maddelerine,

Esas Sayısı : 2017/16

Karar Sayısı : 2019/64

3. 23. maddesi ile 3201 sayılı Emniyet Teşkilât Kanununun ek 24 maddesine yapılan ek fıkra düzenlemesinde yer alan “Kamu Personel Seçme Sınavı şartı aranmaksızın” ibaresinin Anayasa’nın 2. maddesine,

4. 25. maddesi ile 2567 sayılı Kanun’a eklenen Geçici 21. maddenin Anayasa’nın 2., 36., 138., 139. ve 140. maddelerine,

aykırı olduklarından iptallerine ve uygulanmaları halinde giderilmesi güç ya da olanaksız zarar ve durumlar olacağı için, iptal davası sonuçlanıncaya kadar yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesine ilişkin istemimizi saygı ile arz ederiz.”